

Vergaderjaar 2024–2025

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 2070

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 oktober 2024

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda van de vergaderingen van de Eurogroep en Ecofinraad van 4–5 november a.s. Ik ben voornemens deel te nemen aan deze vergaderingen.

Het is mogelijk dat nog punten worden toegevoegd aan de agenda of dat bepaalde onderwerpen worden afgevoerd of worden uitgesteld tot de volgende vergadering.

De Minister van Financiën,
E. Heinen

Geannoteerde agenda Eurogroep en Ecofinraad 4–5 november 2024

Eurogroep

Macro-economische ontwikkelingen en beleidscoördinatie in de eurozone, inclusief een debrief van internationale vergaderingen

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal van gedachten wisselen over de huidige macro-economische ontwikkelingen in de eurozone en een terugkoppeling ontvangen van internationale vergaderingen.

In haar meest recente raming van 12 september jl.,¹ heeft de ECB haar groeiverwachtingen in de EU lichtelijk naar beneden bijgesteld. De ECB raamt de bbp-groei op 0,8% in 2024, 1,3% in 2025 en 1,5% in 2026. Dit is 0,1%-procentpunt lager dan in haar vorige juni-raming. De neerwaartse bijstelling van de groeiverwachting komt voornamelijk door een lager dan verwachte binnenlandse vraag in de eurozone.

De ECB raamt de inflatie voor de eurozone op 2,5% in 2024, 2,2% in 2025 en 1,9% in 2026. Dit komt overeen met de eerdere juni-raming. De ECB verwacht dat de inflatie in het vierde kwartaal van 2024 zal stijgen, doordat effecten van gedaalde energieprijzen minder invloed op de inflatie hebben. In de tweede helft van 2025 zal de inflatie volgens de ECB dalen richting de doelstelling.

De arbeidsmarkt blijft ondanks de magere groeicijfers robuust. De ECB verwacht dat de werkloosheid in de EU de komende twee jaar op het historisch lage niveau van 6,5% blijft hangen. Ook verwacht de ECB dat de reële lonen komende jaren zullen blijven stijgen.

Nederland vindt het van belang dat lidstaten hervormingen doorvoeren om hun duurzame groeipotentieel te verhogen. Verder blijft aandacht voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën van belang.

Daarnaast zullen het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie (de Raad) en de Commissie aan de Eurogroep en Ecofinraad een terugkoppeling geven over de G20-bijeenkomst voor Ministers van Financiën op 23 en 24 oktober. Daarnaast zullen de Eurogroep en Ecofinraad terugblikken op de jaarvergadering van het IMF en de Wereldbank, die plaatsvindt van 21–26 oktober. De jaarvergadering zal zich vermoedelijk richten op mondiale ontwikkelingen zoals geo-economische fragmentatie en geopolitieke spanningen, waaronder de Russische agressieoorlog tegen Oekraïne en het conflict in het Midden-Oosten, en de impact daarvan op de economische vooruitzichten. Ook zal een centraal thema zijn hoe overheden uitdagingen als klimaatverandering en lage productiviteitsgroei kunnen aanpakken tegen een achtergrond van al hoge tekorten en schuld niveaus. Daarnaast zal er aandacht zijn voor de toenemende schuldenlast in kwetsbare landen en de rol van het IMF daarbij. De Kamer is reeds geïnformeerd over de inzet van het Koninkrijk middels de geannoteerde agenda's voor de Jaarvergadering van het IMF en de Wereldbank.

¹ https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ecb.projections202409_ecbstaff~9c88364c57.en.pdf

Update over de Bankenunie

Document: Op moment onbekend

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

Op grond van een memorandum van overeenstemming tussen de Ecofinraad en de Europese Centrale Bank (ECB) neemt de voorzitter van het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme (SSM) twee keer per jaar deel aan de Eurogroep om van gedachten te wisselen. De voorzitter van het SSM zal naar verwachting toelichten hoe de Europese bankensector ervoor staat.

Daarnaast is tijdens de Eurogroep van november 2016 afgesproken dat ook de voorzitter van de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad (SRB) elk halfjaar een toelichting geeft over de werkzaamheden van de SRB, waaronder de resolutieplanning en de opbouw van het gemeenschappelijk afwikkelingsfonds (*Single Resolution Fund*, SRF). Het jaar 2023 stond in het teken van afronding van de resolutie-eisen en verwachtingen voor banken en was een beslissend overgangsjaar, waarin het SRF gevuld is. De SRB heeft derhalve haar focus verplaatst van het ontwerpen van resolutieplannen, naar het testen van de uitvoerbaarheid. De SRB zal vermoedelijk rapporteren over de voortgang hiervan.

Nederland zal de toelichting van de ECB en de SRB aanhoren.

Eurogroep in inclusieve samenstelling

Concurrentievermogen in de eurozone: afronding van de werkstroom

Document: Wordt na de vergadering van de Eurogroep publiek

Aard bespreking: Gedachtewisseling en overeenstemming over een verklaring

Besluitvormingsprocedure: Consensus

Toelichting:

De Eurogroep zal wederom spreken over de afronding van de Eurogroep-werkstroom over concurrentievermogen. Daarmee worden conclusies getrokken uit de besprekingen die de Eurogroep dit jaar over dit onderwerp heeft gehad, die naar verwachting zullen worden opgenomen in een verklaring van de Eurogroep.

De Eurogroep zal naar verwachting constateren dat de Europese economie vatbaar is voor onder andere de verschillende verschuivingen in het geopolitieke landschap en snelle technologische ontwikkelingen. Tegelijkertijd heeft Europa te maken met langdurige uitdagingen zoals een lage groei, stagnerende productiviteitsgroei en vergrijzing.

Gelet op deze ontwikkelingen concludeert de Eurogroep naar verwachting dat het van belang is om de economische groei te stimuleren door uitdagingen op het gebied van innovatie en productiviteit te adresseren. Ook moet er worden gewerkt aan de veerkrachtigheid van de Europese energiemarkt door middel van coördinatie en integratie. In het licht van een fragmenterende wereldwijde handelsumgeving zal de Eurogroep naar verwachting ook aandacht hebben voor het belang van de versterking van de Europese economische veiligheid. De Eurogroep benadrukt waarschijnlijk het belang van de interne markt voor het behoud van de Europese welvaart. Daarbij is ook aandacht is voor verbetering van de

kwaliteit van regelgeving en effectieve verlaging van de administratieve lasten. Voorts wordt naar verwachting onderschreven dat grootschalig gebruik van nationaal industriebeleid moet worden voorkomen, omdat dit gepaard kan gaan met het risico van ondermijning van de interne markt. Ook erkent de Eurogroep waarschijnlijk dat industriebeleid voorzichtig moet worden vormgegeven, om onder andere te voorkomen dat middelen verkeerd worden gealloceerd.

De Eurogroep zal naar verwachting ook aandacht hebben voor financiering van de economie. Hierbij wordt de verdieping van de kapitaalmarktunie als essentieel gezien voor de financiële integratie en de mobilisering van privaat kapitaal. Ook zal waarschijnlijk worden gewezen op het belang van de bankenunie en een competitieve bankensector. Tot slot zal de Eurogroep mogelijk het belang van synergie tussen publieke en private financiering benoemen, waarbij publieke financiering gebruikt kan worden als katalysator voor privaat kapitaal.

Voor Nederland is van belang dat de Eurogroepverklaring een goede reflectie geeft van de gevoerde discussie in de afgelopen maanden en de consensus die daarbij is gevonden over de uitdagingen op het gebied van innovatie, mobiliseren van privaat kapitaal, versterking van de interne markt en voltooiing van de kapitaalmarktunie. Ten aanzien van publieke financiering is voor het kabinet van belang dat in de Eurogroepverklaring niet wordt vooruitgelopen op het volgende Meerjarig Financieel Kader.

Kapitaalmarktunie – bespreking nationale initiatieven en best practices om kapitaalmarkten te verdiepen

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep in inclusieve samenstelling zal wederom spreken over de kapitaalmarktunie, zoals is opgenomen in de *high-level roadmap* van de Eurogroep-voorzitter met betrekking tot opvolging van de verklaring van de Eurogroep over dit onderwerp.^{2, 3} Voor dit overleg is een bespreking voorzien van de stand van zaken van de initiatieven die zijn opgenomen in de Eurogroep-verklaring. Naar verwachting zal met name worden stilgestaan bij maatregelen waarvoor EU-lidstaten zelf aan de lat staan, zoals pensioenen, financiële educatie en (fiscale) prikkels om te beleggen. Daarover is de afgelopen maanden in het *Financial Services Committee* gesproken en zijn nationale *best practices* uitgewisseld.

Het kabinet is van mening dat de kapitaalmarktunie verdiept en geïntegreerd moet worden, door het wegnemen van barrières tot het vrije verkeer van kapitaal in de EU.⁴ Een diepe, geïntegreerde en veerkrachtige Europese kapitaalmarkt is essentieel voor de benodigde investeringen in duurzaamheid, digitalisering, (economische) veiligheid en defensie. Ook

² Eurogroep, «Statement by the Eurogroup President on the follow-up to the Eurogroup agreement on the future of the Capital Markets Union», Brussel, 14 mei 2024, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/05/14/eurogroup-president-statement-on-the-follow-up-to-the-eurogroup-agreement-on-the-future-of-the-capital-markets-union/>

³ Eurogroep, «Statement of the Eurogroup in inclusive format on the future of the Capital Markets Union», Brussel, 11 maart 2024, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/03/11/statement-of-the-eurogroup-in-inclusive-format-on-the-future-of-capital-markets-union/>

⁴ Kamerstuk 21 501-07, nr. 2011, bijlage Deep and integrated capital markets for a resilient and competitive EU; Dutch vision and priorities for the next steps in strengthening the Capital Markets Union, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/03/01/bijlage-2-dutch-vision-and-priorities-for-the-next-steps-in-strengthening-the-capital-markets-union>.

bieden efficiënte en toegankelijke kapitaalmarkten burgers en investeerders goede opties voor vermogensopbouw. Bovendien draagt dit bij aan economische en financiële stabiliteit in de Economische en Monetaire Unie. Er is al veel werk verzet in de afgelopen jaren, maar de doelstellingen van een daadwerkelijke kapitaalmarktunie zijn nog niet bereikt. Daarom is een ambitieus Commissie-werkprogramma en nieuw actieplan nodig om grootste knelpunten komende jaren voortvarend aan te pakken.

In het bijzonder kan Nederland pleiten voor maatregelen die lidstaten zelf kunnen nemen en daarmee de markt verdiepen, zoals ontwikkeling van pensioenstelsels. Dit is noodzakelijk om kapitaal te mobiliseren en complementair aan maatregelen op EU-niveau ter integratie van de markten. Daarbij kan Nederland inzetten op Europese acties om nationale regelgeving te verbeteren en standaardiseren ter bevordering van grensoverschrijdende financiering, met name daar waar er obstakels zijn op het terrein van het ondernemingsrecht, faillissementsrecht of jaarverslaggeving. Tot slot kan Nederland ervoor pleiten om het toezicht op de kapitaalmarkten te verbeteren door versterking van de rol van ESMA, de Europese toezichthouder.

Ecofinraad

Ecofinraadontbijt: Fiscale aspecten van het Draghi-rapport

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

Tijdens het Ecofinraad-ontbijt zal van gedachten worden gewisseld over de fiscale aspecten van het rapport van Mario Draghi. Er vindt geen besluitvorming plaats. Op het moment van schrijven van de geannoteerde agenda zijn er nog geen stukken beschikbaar. Het is niet zeker of er voor of na de bespreking wel stukken beschikbaar zullen zijn.

Uw Kamer heeft op 4 oktober 2024, gelijktijdig met het verslag van de Raad voor Concurrentievermogen van 26 april 2024, de kabinetsreactie op het rapport van Draghi ontvangen.⁵ Het kabinet verwelkomt op hoofdlijnen het rapport van Draghi, de urgentie die het uitstraalt en de aandacht voor het EU-concurrentievermogen. Nederland is recent gezakt van plek vijf naar plek negen in de lijst van concurrerende landen.⁶ In dit licht wil het kabinet opvolging geven aan de positieve elementen en oplossingsrichtingen in dit rapport, om zo onze concurrentiepositie te versterken. Daarbij is het van belang dat in de beoordeling de onderdelen in samenhang gezien worden en niet afzonderlijk.

Gelet op de omvang en de hoeveelheid aanbevelingen speelt de fiscaliteit een relatief beperkte rol in het Draghi-rapport. De fiscaliteit komt bij enkele onderdelen in het Draghi-rapport aan bod, maar heeft geen op zichzelf staande rol. Ten eerste is er de instrumentele benadering waarbij de fiscaliteit, in de vorm van belastingvoordelen, wordt genoemd als een beleidsinstrument voor het ondersteunen van verschillende beleidsdoelen, bijvoorbeeld op het terrein van de energietransitie, educatie of de halfgeleiderindustrie en het aanjagen van groene technologie. Ten tweede wordt de fiscaliteit op een aantal onderdelen aangehaald als één van de voorwaarden voor het functioneren van de interne markt. Zo doet Draghi enkele voorstellen om de fragmentatie in regelgeving binnen de EU te verminderen onder meer door het uniformeren van de belastingssystemen

⁵ Kamerstuk 21 501-30, nr. 614, bijlage.

⁶ IMD World Competitiveness Ranking.

die gelden voor (kapitaal)beleggingen. Fragmentatie van regelgeving kan namelijk grensoverschrijdend ondernemen en investeren belemmeren.

Op het terrein van belastingvoordelen is het kabinet van mening dat per situatie een afweging gemaakt moet worden ten aanzien van het beleidsdoel en het meest passende beleidsinstrument. De keuze voor het meest passende beleidsinstrument behelst een afweging tussen onder meer de effectiviteit, de efficiëntie in de uitvoering en de kosten. Het ambtelijk rapport «Aanpak fiscale regelingen» gaat uitgebreider in op de afwegingen bij het vormgeven van een regeling.⁷ Het wegnemen van fiscale obstakels, eventueel via het harmoniseren van regelgeving, kan bijvoorbeeld leiden tot lagere administratieve lasten bij grensoverschrijdend ondernemen en investeren en daarmee bijdragen aan het EU-concurrentievermogen. Eventuele concrete beleidsvoorstellen van de Europese Commissie zullen op inhoud worden beoordeeld. Het kabinet zal, zoals te doen gebruikelijk, via het BNC-traject met uw Kamer in gesprek gaan over eventuele Europese voorstellen.

Nederland zal de bespreking aanhoren.

Btw-regels voor het digitale tijdperk

Document: Op dit moment nog niet beschikbaar. Het document wordt voorafgaand aan de vergadering op het Delegates Portal geplaatst onder de titel «EU VAT in the digital age package».

Aard bespreking: Besluitvorming.

Besluitvormingsprocedure: Unanimititeit.

Toelichting:

De Raad zal over het Commissievoorstel «*VAT in the digital age*» (VIDA) integraal besluiten. De rechtsbasis is art 113 VWEU. De besluitvorming ten aanzien van het voorstel is met unanimititeit in de Raad (met raadpleging van het Europees Parlement). Tijdens deze Ecofinraad ligt opnieuw het VIDA-pakket voor, nu hier tijdens de vorige Ecofinraad waar VIDA op de agenda stond (juni jl.) geen overeenstemming over is bereikt.

Op 8 december 2022 heeft de Commissie VIDA gepubliceerd. Het voorstel bestaat uit drie onderdelen: (1) Digitale rapportageverplichtingen en e-facturatie: voor grensoverschrijdende diensten en leveringen moet een gestandaardiseerde e-factuur worden uitgewisseld en bepaalde data daaruit worden gerapporteerd. (2) Platformfictie voor kortlopende accommodatieverhuur- en personenvervoerdiensten aangeboden via platforms: dit betekent dat platforms voor de heffing van btw de fictieve leverancier worden van die diensten aangeboden via hun platforms. (3) de enkele btw-registratie: dit ziet op hantering van één btw-registratie in de gehele unie. Het Hongaars voorzitterschap heeft VIDA als prioriteit benoemd en streeft naar een akkoord op het gehele VIDA-pakket.

Het kabinet ondersteunt het initiatief van de Commissie om het btw-stelsel te moderniseren en in lijn te brengen met de ontwikkelingen die voortvloeien uit de digitaliserende economie, zonder dat dit leidt tot onnodige stijging van administratieve- en uitvoeringlasten voor het bedrijfsleven en de Belastingdienst. Ook erkent het kabinet het belang van de modernisering en harmonisering van in bepaalde opzichten verouderde (Europese en nationale) btw-regelgeving, mede om de administratieve lasten te verlichten, het btw-gat te verkleinen en fraude effectiever te kunnen bestrijden. De Nederlandse inzet tijdens de onderhandelingen is gericht op harmonisatie, voorkoming van onnodige administratieve lasten

⁷ Kamerstuk 32 140, nr. 140 en 149.

voor het bedrijfsleven en uitvoeringslasten voor de Belastingdienst, dataveiligheid en voldoende tijd voor implementatie.⁸

Wat betreft het onderdeel (1) hebben lidstaten die al over een binnenlands systeem voor rapportageverplichtingen en e-facturen beschikken een langere transitieperiode gekregen om hun systemen in lijn te brengen met het nieuwe Europese systeem. Hoewel Nederland graag had gezien dat deze transitieperiode korter was kan Nederland de voorgestelde transitieperiode in het kader van het compromis accepteren. Vanaf juli 2030 zijn lidstaten dan immers wel verplicht om de Europese norm voor rapportage en e-facturatie te accepteren waar het intracommunautaire transacties betreft. Hoewel het pakket voor Nederland ambitieuzer had gekund wat betreft het verlagen van administratieve lasten, is het voor Nederland belangrijk dat er een compromis lijkt te zijn gevonden. Het alternatieve scenario waarin lidstaten geen overeenstemming vinden en de komende jaren elk een eigen systeem introduceren met afwijkende werkwijzen en voorwaarden zou de administratieve lasten voor ondernemers immers verder verhogen. Ten aanzien van dit onderdeel spreekt Nederland zich tot slot positief uit over de concrete wijzigingen aan het VIDA-pakket die het gevolg zijn van de Nederlandse inspanningen op het gebied van dataveiligheid. Door de toegang tot gevoelige data te beperken tot personen die het nodig hebben en het bijhouden van verzoeken om deze data, kan concreet worden gemonitord welke data wordt opgevraagd en door wie, wat de veiligheid van die data bevordert.

Ten aanzien van de platformfictie (2) heeft Nederland met het oog op harmonisatie onder andere ingezet op een platformfictie die in alle lidstaten onder dezelfde omstandigheden verplicht is. Tijdens de onderhandelingen bleek een grote diversiteit aan standpunten tussen lidstaten. Daarbij werd veelvuldig benoemd dat voor beide sectoren de marktomstandigheden (en daarmee de noodzaak voor een platformfictie) sterk uiteenlopen tussen lidstaten. De thans voorliggende compromistekst biedt lidstaten daarom enige flexibiliteit bij de toepassing van de platformfictie waar het gaat om de vraag of er sprake is van kortlopende accommodatieverhuur. Daarnaast krijgen lidstaten de mogelijkheid om kortlopende accommodatieverhuur en/of personenvervoer die via een platform wordt verricht door belastingplichtigen die daarvoor gebruik maken van een speciale regeling voor kleine ondernemers, uit te sluiten van de platformfictie. Hoewel Nederland graag meer harmonisatie had gezien kan Nederland omwille van het compromis – ook in het licht van het bereiken van een akkoord op het hele pakket – instemmen met het huidige voorstel. Een belangrijk argument voor Nederland hierbij is dat het lidstaten nog steeds de mogelijkheid biedt om voor prestaties in die lidstaat voor beide sectoren een platformfictie te introduceren met dezelfde scope als onder het voorstel van 8 december 2022.

Op het gebied van de enkele btw registratie (3) is besloten om het subonderdeel dat ziet op de *Import-One-Stop-Shop* (IOSS) uit het VIDA-pakket te halen. Dit subonderdeel heeft een sterke samenhang met de voorstellen voor hervorming van het Douanewetboek. Het ligt daarom in de rede dat subonderdeel tegelijkertijd met die voorstellen te behandelen. Dit subonderdeel wordt om die reden overgeheveld naar de onderhandelingen over het nieuwe Douanewetboek.

In de basis steunen alle lidstaten de doelen van het voorstel. Voor wat betreft de onderdelen van digitale rapportageverplichtingen en e-facturatie respectievelijk de enkele btw-registratie kunnen alle lidstaten

⁸ Kamerstuk 22 112, nr. 3602. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/richtlijnen/2022/12/08/fiche-4-richtlijn-en-verordening-betreffende-btw-regels-voor-het-digitale-tijdperk>

instemmen met de laatste compromisteksten. Estland kon echter tijdens de Ecofinraden van 8 mei en 21 juni jl. niet instemmen met de compromistekst die ziet op de platformeconomie. Estland was tegen de voorgestelde (verplichte) platformfictie. Volgens Estland was dit onderdeel in strijd met het principe van neutraliteit en daarnaast zou het voorstel zorgen voor een verschil in de btw-behandeling van ondernemers, afhankelijk of zij hun diensten (kortlopende accommodatieverhuur en personenvervoer) via een platform aanbieden, en zou het leiden tot hogere administratieve lasten. Over de compromistekst die ziet op de platformeconomie wordt in aanloop naar deze Ecofinraad nog onderhandeld. Hierbij wordt onder andere gekeken naar een compromis om de administratieve lasten verder te beperken, zodat een akkoord bereikt kan worden op het gehele VIDA-pakket tijdens de Ecofinraad.

Nederland is voornemens om in te stemmen met het voorliggende pakket, en zet onverminderd in op een zo veel mogelijk geharmoniseerde platformfictie voor beide sectoren.

Economisch herstel in Europa: herstel- en veerkrachtfaciliteit – stand van zaken

Document: Jaarverslag HVF Europese Commissie: «https://commission.europa.eu/document/download/187852c2-07e0-4bef-af3f-5719b9077f2e_en?filename=COM_2024_474_1_EN_ACT_part1_v2.pdf»
Jaarverslag Europese Rekenkamer: Jaarverslagen betreffende het begrotingsjaar 2023 | European Court of Auditors (europa.eu)

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting:

Tijdens de Ecofinraad zal worden stilgestaan bij de stand van zaken ten aanzien van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (HVF). Naar verwachting zal de Europese Commissie (de Commissie) een update geven over de implementatie. Mogelijk zal daarbij worden stilgestaan bij de recent verschenen jaarlijkse rapportage van de Commissie over de HVF, en bij de HVF-aanbevelingen in het jaarrapport van de Europese Rekenkamer (ERK). Nederland zal aan de Commissie vragen om naar de aanbevelingen van de ERK te kijken, inclusief het aantal fouten uit de HVF-betalingen en hoe deze in de komende jaren kunnen worden verminderd.

Jaarrapport van de Commissie

De Europese Commissie publiceert jaarlijks een rapportage over de HVF. De Commissie concludeert in haar rapport dat de betalingen uit de HVF zijn toegenomen, na eerdere vertragingen. De Commissie wijst daarbij op de acties die zij heeft ondernomen om de lidstaten te ondersteunen bij de uitvoering van hun plannen en daarbij de administratieve lasten te versimpelen en verminderen. De Commissie benadrukt ook de rol van de HVF, en specifiek de REPowerEU-component, bij het helpen van EU-bedrijven om de vruchten te plukken van de groene en digitale transitie. Verder onderstreept de Commissie, in lijn met de tussentijdse evaluatie van de HVF, de toegevoegde waarde van een instrument waarin investeringen aan hervormingen zijn gekoppeld.⁹ De Commissie benadrukt dat de lidstaten zich moeten inspannen om hun HVP's volledig uit te voeren vóór het eind van 2026, wanneer de HVF afloopt. De Commissie somt in haar rapport op dat sinds het begin van de HVF er voor 267 miljard euro aan betalingen is gedaan (tot 31 aug. 2024),

⁹ <https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/economic-and-financial-affairs/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities/mid-term-evaluation-recovery-and-resilience-facility-rff-en>

waarvan 170,8 miljard subsidies en 94,6 miljard leningen. De Commissie ontving 69 betaalverzoeken, waarvan er inmiddels 53 zijn goedgekeurd. Sinds het begin van de HVF zijn er 42 verzoeken tot wijziging van een herstel- en veerkrachtplan ingediend bij de Commissie, waarvan er ten tijde van het schrijven van het jaarrapport 39 door de Raad zijn aangenomen. De Commissie wijst erop dat de procedure voor het opschorten van een uitbetaling, waarin de HVF-verordening voorziet, vaker is gebruikt in het afgelopen jaar. Die procedure wordt toegepast wanneer een lidstaat niet aan alle mijlpalen en doelen heeft voldaan voor het betreffende betaalverzoek. Dit leidt tot een korting op de uitbetaling van het betaalverzoek, waarna de lidstaat 6 maanden heeft om toch nog te voldoen aan de betreffende mijlpalen en doelen om het overige bedrag nog te kunnen ontvangen. Volgens de Commissie heeft de inzet van de opschortingsprocedure geleid tot een versnelling van de uitbetaling van de resterende gedeeltelijke betalingen.

Jaarverslag Europese Rekenkamer 2023

De ERK heeft op 10 oktober haar jaarrapport gepubliceerd met daarin een hoofdstuk over de HVF.

In haar rapport stelt de ERK dat van de onderzochte 325 mijlpalen en 127 streefdoelen 3,5% niet voldeed aan de afgesproken voorwaarden. Dit percentage overschrijdt de drempelwaarde van 2% die de ERK normaliter hanteert. De afwijking van de voorwaarden nam verschillende vormen aan. Bij zeven mijlpalen en streefdoelen was er geen sprake van het bevredigend behalen van de mijlpalen en streefdoelen. Bij negen maatregelen lag de startdatum van de maatregelen te vroeg (voor 1 februari 2020) of was er, in strijd met de HVF-verordening, sprake van een vervanging van terugkerende nationale begrotingsuitgaven. Daarnaast identificeerde de ERK 15 onduidelijk gedefinieerde mijlpalen en streefdoelen.

De ERK heeft op grond van deze bevindingen een oordeel met beperking afgegeven voor de HVF-uitgaven. Dit houdt in dat er problemen zijn vastgesteld, die echter geen diepgaande invloed hebben. Het jaarverslag van de ERK is een basis voor het advies van de Raad voor de dechargeprocedure van de EU-begroting 2023. Het advies van de Raad, in de vorm van Raadsaanbevelingen, zal worden besproken tijdens de Ecofinraad in februari of maart 2025. Nederland zal het oordeel van de ERK, waaronder over de HVF-uitgaven, meenemen in de bepaling van zijn standpunt voor de dechargeprocedure.

De ERK uit zich in het rapport ten algemene kritisch over een aantal aspecten van de HVF. Uitbetalingen uit het fonds gebeuren op basis van vooraf bepaalde mijlpalen en streefdoelen. De ERK benadrukt dat de mijlpalen en doelstellingen, op grond waarvan de uitbetalingen gebeuren, in veel gevallen onduidelijk zijn geformuleerd in de herstel- en veerkrachtplannen (HVP). De ERK geeft ook aan dat de Commissie ruime beoordelingsvrijheid heeft bij het beoordelen of mijlpalen en streefdoelen naar tevredenheid zijn behaald. Daarnaast trof de ERK zwakke punten aan in de controlesystemen van de lidstaten. Ook constateerde de ERK hardnekkige problemen rond de betrouwbaarheid van de informatie die de lidstaten in hun beheersverklaringen opnamen.

De ERK doet vier aanbevelingen aan de Commissie, die eind 2024 als streefdatum hebben voor uitvoering van het instrument:

1. Pas strengere criteria toe voor de beoordeling van de naleving van de periode waarbinnen maatregelen in aanmerking komen voor subsidies.

2. Stel specifieke criteria vast voor de beoordeling van de vervanging van terugkerende nationale begrotingsuitgaven.
3. Pak resterende gebreken in de controlesystemen van de lidstaten aan.
4. Zorg voor zekerheid over het naar behoren functioneren van de controlesystemen van de lidstaten.

Uitvoeringsbesluiten van de Raad onder de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF)

Document: Proposal for a council implementing decision amending Implementing Decision (EU) of 4 October 2022 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for the Netherlands¹⁰

Aard bespreking: aanneme uitvoeringsbesluiten van de Raad

Besluitvormingsprocedure: gekwalificeerde meerderheid

Toelichting:

Tijdens de Ecofinraad zal een aanpassing van het Raadsuitvoeringsbesluit van het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) voorliggen. Er wordt geen discussie verwacht en er wordt instemming verwacht door de Raad.

Artikel 21 van de HVF-verordening biedt de mogelijkheid een wijziging door te voeren in het HVP als er sprake is van objectieve omstandigheden waardoor een (onderdeel van een) maatregel niet meer haalbaar blijkt of als de opgetreden objectieve omstandigheden ertoe leiden dat een alternatieve maatregel beter uitvoerbaar blijkt. De gewijzigde of vervangende maatregel moet bovendien voldoen aan alle criteria van de HVF-verordening. De meest recente *RRF guidance note* van de Europese Commissie voegt hier de mogelijkheid aan toe om een HVP te wijzigen met als doel de administratieve last te verminderen en administratieve fouten te corrigeren.

Voorafgaand aan de Ecofinraad heeft de Europese Commissie het Nederlandse wijzigingsvoorstel positief beoordeeld, en doet een voorstel aan de Raad om deze beoordeling goed te keuren via een uitvoeringsbesluit. De wijzigingen hebben betrekking op in totaal 21 maatregelen. Het betreft een aantal technische en administratieve wijzigingen die vooral zien op het verminderen van administratieve lasten en het corrigeren van administratieve fouten. Daarnaast is het nodig gebleken om de mijlpaal ten aanzien van de Wet Regie op de Volkshuisvesting te verplaatsten van betaalverzoek 2 (Q4 2024) naar betaalverzoek 3 (Q2 2025). Dit biedt meer tijd om ambitieuzere wetgeving uit te werken en deze goed aan te laten sluiten bij aanpalende wetgeving. Om het betalingsprofiel in balans te houden is de mijlpaal die de vrijstelling van Belasting van personenauto's en motorrijwielen (BPM) voor bestelauto's afschaft, verplaatst van betaalverzoek 3 naar betaalverzoek 2.

Nederland zal vanzelfsprekend instemmen met de wijziging van het eigen HVP en zal desgevraagd een toelichting geven op de voorgestelde wijzigingen. Na goedkeuring van het aangepaste plan wordt voortgegaan met de implementatie van het HVP, waaronder spoedige indiening van het tweede betaalverzoek.

Economische en financiële impact van de Russische agressieoorlog tegen Oekraïne

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52024PC0482>

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.**Toelichting:**

De Ecofinraad zal van gedachten wisselen over de economische en financiële impact van de Russische agressie tegen Oekraïne en over Europese steunmaatregelen.

Oekraïne is afhankelijk van externe steun, zowel militair als niet-militair, om de Russische agressie te blijven weren en de maatschappij overeind te houden. De door de Oekraïense autoriteiten gepresenteerde begroting voor 2025 bevat een begrotingstekort van USD 38 mld. Dit is USD 12 mld. meer dan eerder verwacht, en dat heeft met name te maken met de defensie-uitgaven die nodig zijn om de Russische aanvallen te weren. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) schetst een scenario waarbij een staakt-het-vuren pas eind 2025 wordt bereikt. Het IMF verwacht in dit scenario een extern financieringstekort van USD 140,7 mld. voor de periode tussen 2023 en het eerste kwartaal van 2027. De EU-Oekraïne-faciliteit van EUR 50 miljard, waarvan ca. EUR 38 mld. macro-financiële bijstand voor de periode 2024–2027 en het IMF-programma¹¹ zijn belangrijke onderdelen van de internationale inzet om deze tekorten (deels) te dekken en om Oekraïne in staat te stellen de strijd tegen Russische agressie voort te zetten. De Wereldbank heeft sinds de uitbraak van de oorlog ongeveer USD 48 mld. gemobiliseerd voor kritieke herstelwerkzaamheden en wederopbouwsteun. Kabinetsbeleid is dat Nederland haar «*fair share*» bijdraagt aan de internationale steun – zowel bilateraal als via de EU en overige multilaterale kanalen – en Nederland moedigt andere landen aan om dit ook te doen.

De Ecofinraad zal de stand van zaken bespreken van de opvolging van het politieke G7-akkoord om USD 50 mld. aan leningen te verschaffen aan Oekraïne voor het eind van 2024, waarbij de buitengewone inkomsten over bevroren Russische Centrale Banktegoeden aan Oekraïne ter beschikking gesteld worden voor het terugbetalen van de EU- en G7-leningen en voor rentebetalingen. De Commissie deelde op 20 september 2024 voorstellen om in dit kader maximaal EUR 35 mld. aan leningen beschikbaar te stellen aan Oekraïne. Het parlement is daarover op 4 oktober geïnformeerd.¹² De Raad van de Europese Unie heeft breed ingestemd met de voorgestelde macro-financiële bijstand, het instellen van het *Ukraine Loan Cooperation Mechanism* (ULCM) waarmee de buitengewone inkomsten op bevroren Russische Centrale-banktegoeden aan Oekraïne ter beschikking worden gesteld en de wijziging van de bestemming van buitengewone inkomsten naar 95% voor ULCM via de EU begroting en 5% voor de Europese vredesfaciliteit (EPF) vanaf 2025. Formeel akkoord in de Raad over de macro-financiële bijstand en ULCM volgen na instemming van het Europees Parlement, naar verwachting eind oktober. In lijn met de moties Krul c.s., Dobbe c.s. en Brekelmans c.s. blijft het kabinet ambitieus ten aanzien van spoedige, zorgvuldige juridische en technische uitwerking van de EU-bijdrage aan het G7-akkoord. Bij uitwerking is het van belang dat de EU samen optrekt met internationale partners, waarbij risico's en verantwoordelijkheden zoveel mogelijk worden gedeeld en geanalyseerd en dit in de besluitvorming wordt betrokken.

¹¹ <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2024/06/28/Ukraine-Fourth-Review-of-the-Extended-Arrangement-under-the-Extended-Fund-Facility-Request-551207>

¹² <https://open.overheid.nl/documenten/c3740688-3705-4240-ada3-4a833f116dd2/file>

Het jaarlijkse rapport van het Europees Begrotingscomité

Document: 2023 annual report of the European Fiscal Board¹³

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting:

De Ecofin zal van gedachten wisselen over het recent gepubliceerde jaarlijkse rapport van de European Fiscal Board (EFB).

Het rapport gaat in op de macro-economische ontwikkelingen van het afgelopen jaar, waaronder de hoge energieprijzen, de getroffen energie-maatregelen en de sterke arbeidsmarkt, en de mate waarin het begrotingsbeleid verruimend of verkrappend heeft gewerkt. Vervolgens gaat het rapport in op de implementatie van het Stabiliteits- en Groeipact, waaronder de buitensporigtekortprocedure (*excessive deficit procedure*, EDP). In 2023 heeft de Commissie geen voorstel gedaan om EDP's te openen, door de onzekerheid rondom o.a. de energieprijzen. In juli 2024 stelde de Commissie voor om voor 7 lidstaten een buitensporig tekort vast te stellen, waarmee de Raad vervolgens heeft ingestemd. Daarnaast heeft de Raad vastgesteld dat Roemenië geen effectieve opvolging heeft gegeven aan de Raadsaanbeveling om een buitensporig tekort te corrigeren. Het EFB wijst erop dat Spanje hiervan werd uitgesloten ondanks het feit dat het de referentiewaarden overschreed. Volgens de EFB zou dit geen precedent mogen scheppen. De nieuwe begrotingsregels slagen volgens de EFB enkel als deze gehandhaafd worden en er bovendien snel meer duidelijk wordt over de implementatievraagstukken. Daarnaast benadrukt de EFB dat in het nieuwe raamwerk de onafhankelijke begrotingsautoriteiten weliswaar meer onafhankelijkheid hebben gekregen, maar dat meer nodig is om hun rol te versterken. Tot slot behandelt de EFB de vraag wat Europese publieke goederen (EPG's) zijn en in hoeverre recente instrumenten, zoals het Europees Herstelinstrument (Next Generation EU, NGEU) daaraan een bijdrage leveren. Daarbij constateert de EFB onder meer dat veel NGEU-middelen gaan naar projecten die klein zijn en daarmee weinig invloed hebben op de rest van de EU. Volgens de EFB draagt NGEU daarmee vooral bij aan Europees gedragen doelstellingen (op gebied van klimaat/digitaal etc.), en niet zozeer aan Europese publieke goederen.

Het kabinet hecht groot belang aan een gedegen handhaving van de Europese begrotingsregels en het terugdringen van hoge tekorten en schulden. Het kabinet kan zich vinden in de conclusie van de EFB dat het voorstel van de Commissie om geen EDP te openen voor Spanje geen precedentwerking moet hebben. Tegelijkertijd erkent het kabinet dat de overschrijding van de tekortnorm in 2023 voor Spanje naar verwachting tijdelijk is. Het kabinet hecht ook veel belang aan de versterkte rol van de EFB en van de onafhankelijke begrotingsautoriteiten. Het kabinet zal de verhandeling over Europese publieke goederen met belangstelling aanhoren. De vraag in welke mate de EU in deze publieke goederen moet voorzien zal terugkomen in de discussie over het volgende Meerjarig Financieel Kader.

Raadsconclusies over EU-statistieken

Document: *Draft council conclusions on EU statistics* komen beschikbaar op *Delegates Portal*

Aard bespreking: aanneme raadsconclusies over EU-statistieken

Besluitvormingsprocedure: consensus

¹³ https://commission.europa.eu/publications/2023-annual-report-european-fiscal-board_en?prefLang=nl

Toelichting:

Nederland kan instemmen met de voorliggende Raadsconclusies over de EU-statistiek. Naar verwachting kunnen de conclusies op brede steun rekenen van de lidstaten. Jaarlijks in het najaar spreekt de Ecofinraad over ontwikkelingen op het terrein van de statistiek in de Europese Unie. Hierover stelt de Raad conclusies op.

Een vast onderdeel van het «*Autumn statistical package*» is het jaarlijkse rapport over de stand van zaken over de informatie-vereisten (op statistisch terrein) in EMU. Dit rapport geeft de stand van zaken weer van de beschikbaarheid en tijdigheid van economische indicatoren over onder meer groei bbp, arbeidsmarkt en internationale handel. De kern van het 2024-voortgangsrapport omvat ontwikkelingen bij de zogenoemde *Principal European Economic indicators* (PEEIs). Aan de orde komen het monitoren van vooruitgang met de PEEIs en het beschrijven van plannen voor verdere kwaliteitsverbetering ervan. Het rapport laat verbeteringen zien bij de beschikbaarheid bij de PEEIs over onder meer de publicatie van een nieuwe index over de productie van diensten sinds april 2024. De Raad kijkt uit naar verdere vooruitgang bij het dichtn van de laatste gaten bij onder meer de PEEIs.

Voorts heeft de Raad aandacht voor de vooruitgang bij informatiever-eisten bij de statistieken over macro-economische onevenwichtigheden, statistieken voor het SGP, statistieken over de *sustainable development goals* en de Europese *Green Deal*, de meting van woonlasten in de inflatie, statistieken over de arbeidsmarkt, en bevolkings- en sociale statistieken. De Raad verwelkomt de vooruitgang.

Ook verwelkomt de Raad de ontwikkelingen op het terrein van het geschikt maken voor de toekomst van de Europese statistiek en het Europees statistisch systeem.

Terugkoppeling van de G20-bijeenkomst voor Ministers van Financiën op 23–24 oktober 2024

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

Het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie (de Raad) en de Commissie zullen aan de Eurogroep en Ecofinraad een terugkoppeling geven over de G20-bijeenkomst voor Ministers van Financiën op 23 en 24 oktober. Daarnaast zullen de Eurogroep en Ecofinraad terugblikken op de jaarvergadering van het IMF en de Wereldbank, die plaatsvindt van 21–26 oktober. De jaarvergadering zal zich vermoedelijk richten op mondiale ontwikkelingen zoals geo-economische fragmentatie en geopolitieke spanningen, waaronder de Russische agressieoorlog tegen Oekraïne en het conflict in het Midden-Oosten, en de impact daarvan op de economische vooruitzichten. Ook zal een centraal thema zijn hoe overheden uitdagingen als klimaatverandering en lage productiviteits-groei kunnen aanpakken tegen een achtergrond van al hoge tekorten en schuld niveaus. Daarnaast zal er aandacht zijn voor de toenemende schuldenlast in kwetsbare landen en de rol van het IMF daarbij.

De Kamer is reeds geïnformeerd over de inzet van het Koninkrijk middels de geannoteerde agenda's voor de Jaarvergadering van het IMF en de Wereldbank.